

LA CLANDESTINITAT, MÉS QUE MAI

Dones que avorten

L'aplicació restrictiva de la restrictiva llei de despenalització d'alguns casos d'avortament no ha solucionat més que un 2 per cent de la demanda social. Les altres dones que decideixen fer-se interrompre un embaràs no desitjat han d'optar, encara, per l'avortament clandestí. Segons sembla, 15.000 n'han estat enguany al País Valencià. Tres d'elles ens conten la seua experiència.

Fúlvia Nicolàs

Avortar clandestinament, avui, a València, no és difícil. Malgrat el fet que en les darreres setmanes, en diverses poblacions de l'estat, sembla haver-se aixecat la veda de l'avortista, amb detencions, inspeccions i empresonaments, aquesta ciutat continua oferint, a la dona que necessita interrompre el seu embaràs i que no entra en cap dels tres supòsits legals, una variada gamma de possibilitats, que oscil·la entre la carnisseria més salvatge i tradicional i el més discret internament en clínica de luxe. Res de nou sota el sol, doncs.

A banda les adreces que qualsevol persona mínimament informada pot

proporcionar, a la ciutat continuen treballant més de cinc i, potser, més de deu metges privats que no s'amaguen excessivament, i que practiquen avortaments, bé per convicció personal, bé per guanyar uns diners suplementaris. Tots aquests, que cobren una quantitat al voltant de les trenta mil pessetes, ho fan en acceptables condicions sanitàries —alguns fins i tot amb anestèsia— sempre que l'embarçada no haja superat un límit de temps entre les sis i les deu setmanes. Més a part encara de metges i centres de planificació familiar, hi ha també alguna clínica privada, de nom religiós, que practica amb absoluta discreció diversos pseudònims de l'avortament clandestí: s'anomenen «raspats», «extraccions mensuals» o

de qualsevol altra manera. El preu, en aquest cas, puja ja a les sis xifres, i la dona —que haurà de ser recomanada per algú de molta confiança— pot tenir assegurat un tracte gentil, higiene absoluta, assistència impecable i discreció total.

També, segons expliquen alguns metges, hi ha al país algun que altre centre hospitalari dependent de la Seguretat Social en el qual, gràcies a la dedicació i la responsabilitat d'un bon equip de metges joves i progressistes, s'han practicat i continuen practicant-

se, amb la més absoluta discreció, intervencions d'interrupció de l'embaràs a dones que no entren en cap dels tres supòsits legals: violació, greu perill per a la vida o la salut, i fetus malformats.

Si, malgrat l'existència d'aquestes opcions, que al cap i a la fi comparteixen el caràcter d'il·legalitat, la dona que desitja avortar s'estima més fer-ho a l'estranger, la cosa encara resulta més fàcil. A banda dels grups feministes i dels centres de planificació familiar privats o oficials que proporcionen amb tots els detalls les millors adreces de clíniques a Londres o Amsterdam, hi ha diverses agències de viatges que tenen ja el «forfait» preparat: transport, recollida en punt de destinació, intervenció i estada en la clínica i, si s'escau, cap de setmana turístic a la capital escollida. Tot ple-

gat pot anar de les seixanta-mil pessetes a les cent mil, si es fa amb avió i ben ràpid, i de trenta a quaranta mil si s'hi va amb tren.

Tanmateix, i des del punt de vista psicològic, la dona que avorta en la clandestinitat o a l'estranger afegeix als eventuais i possibles problemes morals un important contingent de pors, ràbies, frustracions i desconfiances que restaran durant molts anys en el record.

No hi ha, pel que sembla, una síndrome específica de la dona que ha avortat. «Cada dona, segons les seues circumstàncies personals i psicològiques, el seu caràcter, etc., reacciona d'una manera distinta davant el seu propi avortament. Influeix, per descomptat, la manera en què es desenvolupa la intervenció, els motius que la dugueren a fer-se-la, la reacció del seu medi familiar i personal, la seua salut... És habitual, però, que segueixca a l'avortament voluntari un període de decaïment físic —explicable per causes fisiològiques— i psicològic o sentimental, més o menys intens, fruit sovint de la tensió i de l'esforç mental que suposa una decisió tan dura, i la recerca d'un lloc on dur-la a la pràctica». El que parla, un jove metge que practica sovint avortaments, tracta de desdramatitzar-ne les conseqüències, per bé que reconeix que es tracta d'un tràngol difícil que ningú, en cas de veure's en situació d'escollir, no triaria voluntàriament.

Hem parlat amb tres dones que decidiren, temps ençà, interrompre un embaràs no desitjat. Totes tres són joves, solteres i es dediquen o bé als estudis o bé a treballar. Totes tres recorden encara, mesos després, aquells dies d'incertesa, por i ràbia que precediren i seguiren els seus avortaments. Uns avortaments que interpreten, també totes tres, com el penós exercici d'un dret ací encara no reconegut, el dret a disposar del propi cos.

«Vaig avortar el passat mes de gener, en un lloc prop de València que no vull identificar.

No em va costar gens trobar l'adreça on m'ho farien. Una amiga me la va dir, i la cita fou immediata. El problema fou el suspens que hi hagué abans, perquè les ecografies no demostraven que estava en estat, i encara vaig tardar dues setmanes a confirmar-ho, després d'una set-

mana de falta. Els dos anàlisis d'orina que m'havia fet eixien negatius. Ara, amb la perspectiva de tota la por, i la ràbia que vaig passar, ja m'ho prenc amb més calma, però foren'uns dies espantosos. Em semblava que ho portava escrit a la cara, i que tothom ho sabria només mirant-me. No vaig pensar-m'ho molt, des del punt de vista moral, vull dir. Ni m'havien violat, ni m'estava morint, ni crec que fora un fetus defectuós, però sabia que no el podia tenir, que no volia. Amb vint anys, i una feina que no estava gens clara, i sense un marit ni res per l'estil que se'n fes responsable... i sobretot, jo mateixa. ¿Com havia de condicionar tota la meua vida futura a una cosa que encara no existia, que no volia, que havia fet de manera absolutament involuntària i per equivocació? Ja tenen raó, quan diuen que el pecat va amb la penitència... això no ho desitge ni a Isabel Tocino.

M'aconsellaren que esperàs un poc, perquè de tan poc temps —sis setmanes— seria molt difícil, encara que no perillós, i m'explicaren tot allò de l'aspiració, i que m'havia de netejar. abans d'anar-hi, amb una sol·lució d'vigua i llimó, per tal d'evitar infeccions. El preu, amb ecografies i tot, unes trenta mil pessetes. No podia anar a Londres, ni a Amsterdam, perquè no tenia ni temps, ni diners, ni una bona excusa; així, doncs, vaig decidir —no tenia altra opció— arriscar-me.

L'endemà vaig anar amb una amiga. Encara no li ho he agraït prou. Hi havia ben bé deu dones esperant-se pel mateix; així, em tocà esperar dues hores, que es feren eternes. Una xica d'allí ens explicava mentrestant tot el procediment, tractant d'animar-nos, però allò semblava un vetlatori. Hi havia dones grans, i xiques més joves, algunes acompanyades pels seus amics, o marits, i altres amb amigues. Quan em tocà el torn, les cames em tremolaven. Vaig haver de veure, abans que m'ho fessen a mi, com ho feien a una altra dona. El cas és que aquella dona, d'uns trenta-cinc anys, es veu que havia parit feia poc de temps, i pràcticament ni s'adonà de res. A tot això, he de dir que no ho feien amb anestèsia, sinó a pèl. Ells deien que no era tan dolorós, i que, a més, havien observat que patir una estona ens ajudaria a assumir millor les conseqüències psicològiques de l'avortament... Però crec que el que passa és que temien que algú no li pegués malament l'anestèsia, ja que no hi havia cap mena d'equipament per a una urgència, i és obvi que ni ells ni

Dalt, el president Lerma rep tres dones encadenades pro-avortament. Baix, manifestació a favor de l'avortament i centre de planificació familiar.

nosaltres volíem problemes posteriors amb hospitals, ni clíniques.

Em van fer seure sobre la llitera. Hi havia un metge jove, i un parell de persones més, mirant, a banda de la meua amiga. Una d'elles era una altra metgessa, que feia com de suport, i l'altra la dona següent, que estava tan espantada com jo. La pobra degué patir moltíssim, perquè la meua intervenció fou tota una tragèdia. Primer em ficaren el «pato», un aparell per tal de tenir ben dilatada l'entrada de la vagina. Després, com un pessic que se suposava que no havia de ser dolorós —¡Mare de Déu, si ho era!— i començaren a introduir una cànula. No hi havia manera que entrés. Es veu que allò era el que havia de dilatar el foradet de l'entrada de l'úter.

Teòricament, tota la intervenció havia de durar en conjunt uns deu minuts, com a la dona que havia passat abans. Bé, doncs als deu minuts encara no havíem ni començat. El metge va començar a posar-se nerviós. Provà amb una cànula més estreta, perquè es veu que el meu orifici era encara mínim, com duia tan sols sis setmanes... Jo ja me n'hauria anat a casa. La dilatació és la part més dolorosa. Imagina't el dolor més intens possible: allò era encara pitjor, inimaginable. Jo volia ser valenta, i no plorar, ni cridar, però estava aterrida, pensava que em moriria. I no hi havia manera. Em deien que em relaxés. Ja m'hauria agradat veure el metge eixancat, amb tot de cànules i aparells escarbant, i tot de gent mirant, i un dolor indescriptible.

Provaren amb mitja dotzena de cànules, el metge tot suat, i jo arrapada a la ma de la meua amiga, que també estava marejant-se. A la fi, una entrà, i connectaren com un petit aspirador, una bomba automàtica. Només eixia sang, és clar. Jo temia que isqués alguna altra cosa, però és que tot era sang, i no gaire. El metge no tenia massa clar que hagués eixit tot. Provà de nou amb una altra cànula. 'És molt difícil saber si ha eixit tot, quan s'està de tan poc temps', deia. Ja feia ben bé mitja hora, i em queien les llàgrimes de dolor. Al cap d'uns minuts, considerarà que ja n'hi havia prou, i em va desconnectar, i descanular. Va dir-me que tornàs sis dies després, per tal de fer-me una revisió. Ja que no estava segur d'haver-m'ho tret tot. I em donà el telèfon de sa casa, i una recepta d'un antihemorràgic. 'Si veus que sagnes més del que toca en una regla forta, crida'm o vine ací'. No em deixaren quedar-me ni un minut sobre la llitera, perquè n'hi havia una altra es-

15.000 avortaments il·legals, al País Valencià, enguany...

perant. Quan em vaig alçar, el dolor seguia igual, i era tan fort que vaig estar a punt de desmaiar-me. Aleshores sí que vaig plorar a cor què vols, mentre treia els diners de la cartera i pagava a una secretària impassible. S'havien acabat els somriures, es veu que m'havia portat malament, com si fos la meua culpa. L'amiga em portà a sa casa i em donà pastissos i conyac, perquè em recuperàs. La cosa, per sort, havia eixit bé.»

C. P., de vint-i-un anys, no havia tornat a pensar tan detalladament en el seu avortament des de fa un any. Quan ha acabat d'explicar-ho, li tremolen les mans. Ara té por, només, que la seua fitxa no acabe en mans de la justícia. L'escàndol a casa seria majúscul. Diu que no s'avergonyeix del que va fer, i que, en cas de necessitat —«ja m'ocuparé que no torne a passar»— tornaria a fer-ho. «Però, òbviament, no ací. Aniria a Londres o a Holanda, on ho fan en un hospital, amb anestèsia i dignitat... i en secret. És tan bojament absurd que vulguen castigar-me per allò, que he perdut la confiança en la llei, en els metges, en els polítics... ¿Què volien? ¿Obligar-me a tenir un fill no desitjat?, ¿Que em morís en una carnisseria clandestina? Suppose que fer-ho en un hospital ja deu ser cru. Imagina't fer-ho allà, per més metges que fossen. No puc donar permís a ningú per a decidir què ha de fer amb el meu cos; és idiota tan sols pensar-ho.»

Anna A., de vint-i-cinc anys, avortà a França, en una petita ciutat al costat de la frontera. Li havien donat l'adreça en un centre de planificació familiar, tot prevenint-la que millor seria anar a Amsterdam o a Anglaterra, perquè a França l'aplicació de la llei d'avortament és molt restrictiva, i

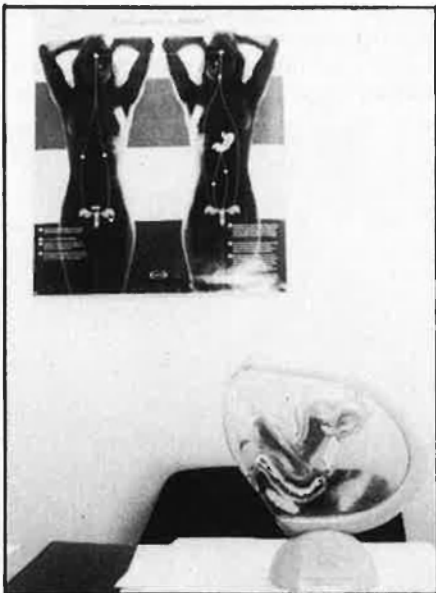
teòricament no està permès fer-ho a dones estrangeres. Una amiga seua ja hi havia anat, i tornà horroritzada: el metge tenia un gran consultori i una infermera uniformada, però la tractà a bacs. Resulta que l'amiga s'havia quedat embarassada portant el DIU posat, una cosa no tan estranya com sembla, i el metge va optar per traure'l al mateix temps que li feia l'avortament, pel mateix sistema d'aspiració. Ella es va desmaiar de dolor sobre la llitera. Li va cobrar mil francs, i encara va considerar que feia un favor. Totes les xiques que anaven a avortar allí eren, segons digué l'infermera, «espanyoles».

Anna A., amb la direcció a la butxaca, agafà el cotxe, amb el seu company, i arribà a la ciutat francesa. No sabien com arribar a l'adreça del metge; així, van aturar a una velleta amb la bossa del pa sota el braç. «Madame, sil vous plait, où est la rue de la Mar-ne?». La senyora somrigué. «¿Van a casa del metge tal?». «...Sí». «Molt bé, doncs tranquil·la i no es preocupe, que no passa res: És per allí». I els donà l'adreça. Anna A. al·lucinava. «Es que hi ha moltes xiques 'espanyoles' que hi van», precisà la dona, tota satisfeta de la seua sagacitat.

El metge no la pogué rebre. Segons digué la xica de la recepció, no tornaria fins a tres dies després. Després de molt insistir, els donà una altra adreça. «Demaneu pel senyor tal, i ells us dirà on podeu anar». Era en una altra ciutat, a uns vint quilòmetres. Quan hi arribaren, veieren que l'adreça era un taller de reparació de cotxes, i el senyor en qüestió un mecànic greisat fins a les celles «i amb molt mala llet». «¿De quant temps està?». «De set setmanes». «Això està

molt just, és el límit de temps. Si no vol quedar-se prenyada, per a què fa marranades?». «Però escolte, ¿Qui és el que fa els avortaments? Supose que serà un metge, perquè si no ho és, me'n vaig». «Tranquil·la, i no vinga amb tantes exigències, que no és el seu moment. És clar, que és un metge». «¿l ho fa bé?». «Jo que sé, si ho fa bé. Vostè vaja a aquesta adreça, i presente's allí sense més explicacions, no diga qui l'ha enviada». No els volgué cobrar res. Era un emigrant espanyol, i encara no s'ha explicat Anna per què els ajudà.

El segon metge era, malgrat tot, una bona persona. Quan els veié en-

trar al consultori, torçà el gest. Mig parlava en espanyol, i així es van entendre. «¿És que a Espanya no hi ha anticonceptius, o què?», preguntà amb mala cara. Anna es tranquil·litzà en veure enganxat a la porta del seu despatx un cartell de les feministes franceses... «Vaig pensar que, si més no, potser no seria del tot un carníser.» Fou, també, dolorosíssim. Ho féu pel mètode d'aspiració, però connectant la cànula a una xeringa. Sense guants i sense bata, sobre una llitera protegida amb una tovallola de paper. Anna, en el pitjor moment, cridà. «Merde!», féu el metge cabrejadíssim. «¡Tais-toi!» És que a fora, a la sala d'espera, hi havia gent asseguda. Després d'acabar, la deixà reposar cinc minuts sobre la llitera, mentre li donava una pastilla per al dolor, i el seu company pagava religiosament els sis-cents francs. En eixir, el doctor els va donar la mà a tots dos. Ella li ho agrai plorant. Ja no deixà de plorar en tot el dia, malgrat que tot havia anat bé. Havien decidit que eren massa joves i no podien tenir el xiquet.

Tot i no haver-se'n penedit mai, Anna A. encara pensa sovint com hauria estat. «Tinc la superstició que, si algun dia tinc un fill, serà aquell mateix que vaig avortar, que m'està esperant en algun lloc. Això no vol dir que me'n penedesca, realment no volia no podia tenir-lo. Però, després, vaig estar dos o tres mesos molt deprimida, crec que sobretot per la vergonya i la por que havia passat. Em vaig sentir tan miserable, tan sola i tan indefensa, amb tanta por que em passés alguna cosa en un lloc que no conec, tan lluny de casa... Això, no ho perdono als que m'ho han fet passar. I mira que, dins de tot, encara puc considerar-me afortunada, perquè ho vaig fer a fora, i no vaig tenir greus conseqüències...»

Gemma C., finalment, fou per una vegada una més entre els centenars de dones que viatgen cada setmana a Londres. «No tenia els diners, però vaig aconseguir préstecs entre les amistats, i vaig inventar-me una bona excusa per tal de faltar un cap de setmana a casa. Avortar ací em feia massa por. Havia sentit històries terribles de gent que tenia hemorràgies i infeccions, i vaig pensar que, si m'havia de passar alguna cosa, millor que fos ben lluny de casa. No em va acompanyar ningú. Tota sola vaig agafar l'avió. Em feia vergonya, perquè pensava que tothom sabia a què hi anava, i en certa manera era veritat, perquè de seguida vaig detectar cinc o sis xiques que també anaven soles, i feien la mateixa cara de nerviosisme que jo. En arribar a l'aeroport de Londres, ens van reunir a totes i ens van dur a la clínica en la mateixa furgoneta. Aleshores començarem a parlar. Hi havia des del cas més dramàtic, la dona que no pot tenir més fills perquè ja és gran, i a més no té mitjans econòmics per pujar-los, fins a altres xiques com jo, sense condicionaments tan tràgics, però igualment determinades a no deixar que un error —un, només un— ens condicionés tota la vida futura.

A la clínica ens van atendre molt bé. Hi havia infermeres que ens parlaven en castellà, i el tracte fou més que correcte. Dins del sentiment de por i indefensió normal, la veritat és que resultava tranquil·litzador veure amb quin rigor funcionava la qüestió sanitària. No em vaig poder traure del cap la sensació que era una privilegiada, malgrat estar en una situació tan fotuda. Encara ara, quan veig al diari que ha mort una dona a conseqüència d'un avortament clandestí, em pose a plorar.» □

AUXILIA

Associació de voluntaris que treballa per a la promoció cultural i social del disminuït físic, NECESSITA PERSONES que, desinteressadament:

FACEN CLASSES,

PARTICIPEN EN ACTIVITATS D'OCI I TEMPS LLIURE,

DESENVOLUPEN TREBALLS DE DIVULGACIÓ

CONEIXEU-NOS

El vostre temps ens cal

AUXILIA

C/Serreria núm. 61 baix

Telefons { 365 91 27
 { 372 50 82

46022 - VALÈNCIA